EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

24. veebruar 2005 *

Kohtuasjas C-300/02,

mille esemeks on 21. augustil 2002 EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi,

Kreeka Vabariik, esindajad: I. Chalkias ja G. Kanellopoulos, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: M. Condou-Durande, keda abistas *dikigoros* N. Korogiannakis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud K. Lenaerts, N. Colneric (ettekandja), E. Juhász ja M. Ilešič,

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. septembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Kreeka Vabariik taotles oma hagis komisjoni 26. juuni 2002. aasta otsuse 2002/524/EÜ, millega jäetakse ühendusepoolsest rahastamisest välja teatavad Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Toetusfondi (EPATF) [siin ja edaspidi on kasutatud eestikeelset lühendit EPATF] tagatisrahastust hüvitatavad liikmesriikide kulutused (teatavaks tehtud numbri K(2002) 2281 all) (EÜT L 170, lk 77; edaspidi „vaidlustatud otsus"), tühistamist.

2 Selle otsusega tegi komisjon põllukultuuride sektoris „kindla määraga korrektsioonid tulenevalt võtmekontrollide puudulikkusest" ning arvas ühendusepoolsest rahastamisest välja 103 513 610 euro suuruse summa eelarveaastate 1996–1999 osas.

3 Finantskorrektsioonide konkreetsetest põhjustest on tehtud kokkuvõte 23. mai 2002. aasta koondaruandes AGRI 60720/2002-FR-Final, mis käsitles EPATF tagatisrahastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kontrollimistulemusi, vastavalt määruse (EMÜ) nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punktile c ning määruse (EÜ) nr 1258/1999 artikli 7 lõikele 4 osas, mis puudutab puu- ja köögivilju, piimatooteid, loomapidamistoetusi, põllukultuure, maapiirkondade arengut ja maksetähtaega (edaspidi „koondaruanne").

4 Käesolev hagi on esitatud kolme liiki korrektsioonide suhtes:

— 49 385 195 euro suurune korrektsioon tulenevalt aruannetes esitatud kulude ja teavitatud abikõlblike alade erinevusest, kohaldatav turustusaastate 1994, 1995, 1996 ja 1998 suhtes;

— 5% kindla määraga korrektsioon tulenevalt tervikliku juhtimis- ja kontrollisüsteemi loomisega seonduvatest puudujääkidest, kohaldatav turustusaastate 1998 ja 1999 suhtes, summas 44 591 189 eurot;

— 2% kindla määraga korrektsioon tulenevalt põllumajandusühistute ühenduste poolt tehtud mahaarvamistest, kohaldatav turustusaastate 1998 ja 1999 suhtes, summas 18 200 485 eurot.

Õiguslik raamistik

Üldine regulatsioon

5 Nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määruse (EMÜ) nr 729/70 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (EÜT L 94, lk 13), mida on muudetud nõukogu 22. mai 1995. aasta määrusega (EÜ) nr 1287/95 (EÜT L 125, lk 1; edaspidi „määrus nr 729/70"), artikli 3 lõige 1 sätestab:

„Sekkumisi põllumajandusturgude stabiliseerimiseks, mida teostatakse vastavalt ühenduse eeskirjadele põllumajandusturgude ühiskorralduse raames, rahastatakse artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt."

6 Määruse nr 729/70 artikkel 5 reguleerib kulutuste tegemiseks akrediteeritud pädevate siseriiklike asutuste esitatud raamatupidamise aastaaruannete kontrollimist ja heakskiitmist.

7 Artikli 5 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„Korrapäraste ajavahemike tagant edastavad liikmesriigid komisjonile artiklis 4 nimetatud akrediteeritud makseasutusi ja koordinatsiooniasutusi käsitleva ning

EPATF tagatisrahastu poolt rahastatavate tehingutega seonduva alljärgneva info:

a) kuluaruanded ja aruanded rahaliste vajaduste arvestuse kohta;

b) raamatupidamise aastaaruanded koos nende kontrollimiseks ja heakskiitmiseks vajaliku infoga ning tõend esitatud raamatupidamisarvestuse ühtsuse, täpsuse ja õigsuse kohta.

2. Pärast fondikomiteega konsulteerimist komisjon:

[...]

b) kontrollib ja kiidab heaks makseasutuste raamatupidamisarvestuse lõike 1 punktis b osutatud teabe põhjal enne asjaomasele majandusaastale järgneva aasta 30. aprilli.

Otsus raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta käsitleb esitatud aruannete ühtsust, täpsust ja õigsust.

Otsus ei piira hilisema otsuse vastuvõtmist vastavalt punktile c;

c) otsustab kulutused artiklites 2 ja 3 osutatud ühenduse rahastamisest välja jätta, kui ta avastab, et kulutused ei ole tehtud kooskõlas ühenduse eeskirjadega.

Enne kui tehakse rahastamisest keeldumise otsus, teavitatakse kirjalikult komisjonipoolsete kontrollimiste tulemustest ja asjaomase liikmesriigi vastustest ning seejärel püüavad pooled jõuda kokkuleppele võetavate meetmete suhtes.

Kui kokkuleppele ei jõuta, võib liikmesriik enne rahastamisest keeldumise otsust asjakohaste seisukohtade kaalumise eesmärgil taotleda nelja kuu jooksul menetluse algatamist, mille tulemused esitatakse aruandes, mis saadetakse komisjonile kontrollimiseks.

Komisjon hindab väljajäetavaid summasid, arvestades eelkõige avastatud mittevastavuse astet. Komisjon võtab arvesse rikkumise olemust ja raskust ning ühenduse rahalist kahju.

Rahastamisest keeldumine ei või hõlmata kulutusi, mis on tehtud varem kui 24 kuud enne komisjoni kirjalikku teadet asjaomases liikmesriigis tehtud kontrollimiste tulemuste kohta. Seda sätet ei kohaldata siiski rahaliste tagajärgede suhtes, mis tulenevad:

— artikli 8 lõikes 2 osutatud rikkumistest,

— riiklikest toetustest või rikkumistest, mille suhtes on algatatud asutamislepingu artiklites 93 ja 169 osutatud menetlus."

8 Määruse nr 729/70 artikli 8 lõike 1 esimene lõik sätestab:

„Kooskõlas siseriiklike õigusnormidega ja haldusmeetmetega võtavad liikmesriigid meetmed, mis on vajalikud, et:

— tagada, et fondist rahastatavad tehingud tegelikult toimuvad ja need teostatakse õigesti,

— tõkestada ja uurida eeskirjade eiramist,

— hüvitada eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summasid."

9 Sama määruse artikli 8 lõige 2 sätestab:

„Kui summasid ei hüvitata täielikult, kannab ühendus eeskirjade eiramisest või hooletusest tulenevad rahalised kulud, välja arvatud juhul, kui eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärgede põhjustajateks on liikmesriikide haldus- või muud organid.

Hüvitatud summad makstakse akrediteeritud makseasutustele, kes arvavad need maha fondist rahastatavatest kulutustest. Hüvitatud või hiljem makstud summadelt makstakse fondile intressi."

10 Sama määruse artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Liikmesriigid teevad komisjonile kättesaadavaks kogu fondi nõuetekohaseks tööks vajaliku teabe ja võtavad kõik sobivad meetmed, et hõlbustada järelevalvet, mille teostamist võib komisjon ühenduse rahastamise korraldamise raames vajalikuks pidada, kaasa arvatud kontrollimine kohapeal.

Liikmesriigid edastavad komisjonile õigusnormid, mis nad on vastu võtnud ühise põllumajanduspoliitikaga seotud ühenduse õigusaktide kohaldamiseks, kui neil aktidel on fondi jaoks rahalised tagajärjed."

11 Määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punktis c ette nähtud kokkuleppemenetlust reguleerib komisjoni 1. juuli 1994. aasta otsus 94/442/EÜ, millega seatakse sisse lepitusmenetlus Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi tagatisrahastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise raames (EÜT L 182, lk 45; ELT eriväljaanne 03/16, lk 268). Selle otsuse artikli 1 lõige 1 näeb ette lepitusorgani loomise. Sama artikli lõike 2 punkti a kohaselt „ei piira organi seisukoht komisjoni lõplikku otsust raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta".

12 Komisjoni 7. juuli 1995. aasta määruse (EÜ) nr 1663/95, millega nähakse ette nõukogu määruse (EMÜ) nr 729/70 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad seoses EPATF tagatisrahastu aruannete kontrollimise ja heakskiitmisega (EÜT L 158, lk 6; ELT eriväljaanne 03/18, lk 31), artikli 8 lõige 1 sätestab:

„Kui komisjon on uurimise tulemusel leidnud, et tehtud kulutused ei ole ühenduse eeskirjadega kooskõlas, teatab ta oma tähelepanekust asjaomasele liikmesriigile ning lisab edaspidise eeskirjadele vastavuse tagamiseks vajalikud korrigeerivad meetmed ja hinnangu nende kulutuste kohta, mille saab vastavalt määruse (EMÜ) nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punktile c ühenduse rahastamisest välja arvata. Komisjoni teates viidatakse käesolevale määrusele. Liikmesriik vastab kahe kuu jooksul ning komisjon võib vastavalt sellele oma seisukohti muuta. Põhjendatud juhul võib komisjon vastamistähtaega pikendada.

Pärast vastamistähtaja möödumist algatab komisjon kahepoolsed läbirääkimised, mille käigus pooled püüavad kokku leppida vajalikes meetmetes. Seejärel teeb komisjon liikmesriigile ametlikult teatavaks oma seisukoha, viidates komisjoni otsusele 94/442/EÜ."

13 Määruse nr 1663/95 artikli 8 lõike 2 kohaselt tehakse määruse (EMÜ) nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punktis c nimetatud otsused pärast lepitusorgani poolt vastavalt direktiivi 94/442/EÜ sätetele koostatud aruannete läbivaatamist.

14 Kindla määraga korrektsioonide kohaldamise juhised on määratletud komisjoni 23. detsembri 1997. aasta aktis nr VI/5330/97 pealkirjaga „Juhised EPATF

tagatisrahastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames finantskorrektsioonide tegemiseks" (edaspidi „akt nr VI/5330/97"). Kui uurimise käigus saadud info ei võimalda hinnata ühendusele tekitatud kahju ekstrapolatsiooni statistiliste meetodite ega muudele kontrollitavatele andmetele viitamise abil, võib kohaldada kindla määraga korrektsiooni. Kohaldatav korrektsioonimäär sõltub kontrolli läbiviimisel kindlaks tehtud rikkumiste olulisusest.

15 Selle akti II lisas pealkirjaga „EPATF tagatisrahastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise finantstagajärjed, liikmesriikide poolt läbiviidud kontrollide ebapiisavus" eristab komisjon kahte tüüpi kontrollimist:

„— Võtmekontrollid on füüsilised ja administratiivsed kontrollid, mis on vajalikud erinevate osade põhjalikuks kontrollimiseks, eriti taotluseseme tegelikkusele vastavuse, koguse ja kvalitatiivsete omaduste, sealhulgas tähtaegadest kinnipidamise, saagikoristusnõuete, ooteaegade jms osas. Kontrolle viiakse läbi kohapeal ja andmeid võrreldakse teiste sõltumatute andmeallikatega, nagu kataster.

— Teisesed kontrollid on taotluste korrektseks menetlemiseks vajalikud haldustoimingud, nagu taotluste esitamise tähtaegadest kinnipidamise kontrollimine, sama eseme suhtes esitatud topelttaotluste tuvastamine, riskianalüüs, sanktsioonide kohaldamine ja menetluse üle järelevalve teostamine." [Siin ja edaspidi on osundatud dokumenti tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

16 Kooskõlas akti nr VI/5330/97 II lisaga kohaldab komisjon järgmisi kindla suurusega korrektsioonimäärasid:

„Kui ühte või mitut võtmekontrolli ei ole läbi viidud või kui nende läbiviimine on olnud puudulik või niivõrd harv, et see on olnud ebapiisav taotluse vastuvõetavuse kindlaksmääramiseks või rikkumiste ennetamiseks, tuleb kohaldada 10% korrektsioonimäära, kuna võib põhjendatult eeldada, et esines kõrgendatud oht EPATF-le olulise kahju tekkimiseks.

Kui kõik võtmekontrollid on läbi viidud, kuid ilma et oleks järgitud eeskirjadega ettenähtud kontrollide arvu, sagedust või põhjalikkust, tuleb kohaldada 5% korrektsioonimäära, kuna võib põhjendatult järeldada, et need ei taga piisavalt taotluste nõuetekohasust ning et EPATF-le kahju tekkimise oht oli märkimisväärne.

Kui liikmesriik on võtmekontrollid nõuetekohaselt läbi viinud, kuid ei ole läbi viinud ühte või mitut teisest kontrolli, tuleb kohaldada 2% korrektsioonimäära, arvestades EPATF-le kahju tekkimise väiksemat tõenäosust ning rikkumiste väiksemat tähtsust."

Põllukultuuride valdkonna õigusnormid

17 Nõukogu 27. novembri 1992. aasta määrusega (EMÜ) nr 3508/92, millega kehtestatakse ühenduse teatavate toetuskavade ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (EÜT L 355, lk 1; ELT eriväljaanne 03/13, lk 223), loodi uus ühtne süsteem, mida kohaldatakse eelkõige finantstoetuste skeemile põllukultuuride sektoris.

18 Selle määruse artiklis 2 on sätestatud:

„Ühtne süsteem koosneb järgmistest elementidest:

a) elektrooniline andmebaas;

b) põllumajanduslike maatükkide tärktunnussüsteem;

c) loomade identifitseerimise ja registreerimise tärktunnussüsteem;

d) abitaotlused;

e) ühtne kontrollisüsteem."

19 Sama määruse artiklis 7 on sätestatud, et ühtne kontrollisüsteem hõlmab kõiki esitatud abitaotlusi, eelkõige nende halduskontrolli, kohapealset kontrolli ja vajaduse korral kontrollimist õhust või satelliidilt kaugseire teel.

20 Selle määruse artikkel 8 näeb ette:

„1. Liikmesriigid teostavad abitaotluste halduskontrolli.

2. Halduskontrolli täiendatakse kohapealse kontrolliga, mis hõlmab põllumajanduslike maatükkide valimit. Kõigiks nendeks kontrollimisteks koostavad liikmesriigid valimikava.

3. Iga liikmesriik määrab käesolevas määruses ettenähtud kontrollimiste koordineerimise eest vastutava asutuse.

4. Riigiasutused võivad kasutada põllumajanduslike maatükkide pindala kindlaksmääramiseks, põllukultuuride kindlakstegemiseks ja nende seisundi kontrollimiseks kaugseiret kehtestatud tingimustel.

5. Kui liikmesriigi pädevad asutused delegeerivad käesoleva määruse kohaselt tehtava töö mõned osad spetsialiseeritud asutustele või äriühingutele, peavad nad jätma enda kätte töö juhtimise ja vastutuse selle eest."

21 Määruse nr 3508/92 artikli 13 lõige 1, mida on muudetud nõukogu 17. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 2466/96 (EÜT L 335, lk 1; ELT eriväljaanne 03/20, lk 148), sätestab:

„1. Ühtset süsteemi kohaldatakse:

a) abitaotluste, veiste identifitseerimise ja registreerimise tärktunnussüsteemi ning artiklis 7 osutatud ühtse kontrollisüsteemi suhtes alates 1. veebruarist 1993;

b) muude artiklis 2 osutatud osade suhtes hiljemalt alates:

— 1. jaanuarist 1998 Austria, Soome ja Rootsi puhul,

— 1. jaanuarist 1997 teiste liikmesriikide puhul."

22 Nõukogu 30. juuni 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 1765/92, millega kehtestatakse teatavate põllukultuuride tootjate toetussüsteem (EÜT L 181, lk 12) artikli 15 lõikes 3 on ette nähtud:

„Selles määruses käsitletud maksed tuleb tulusaajatele välja maksta täies ulatuses."

23 Komisjoni 23. detsembri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 3887/92, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad ühenduse teatavate toetuskavade ühendatud haldus- ja kontrollisüsteemi kohaldamiseks (EÜT L 391, lk 36), mida on muudetud komisjoni 6. juuli 1995. aasta määrusega (EÜ) nr 1648/95 (EÜT L 156, lk 27), artikli 9 lõike 2 kolmas lõik sätestab, et valeandmete esitamisel tahtlikult või raske hooletuse tõttu jäetakse kõnealune talupidaja asjaomasest toetuskavast kõnesoleval kalendriaastal välja.

Põhiküsimus

Turustusaastate 1994, 1995, 1996 ja 1998 suhtes kohaldatud korrektsioon tulenevalt iga-aastaste kuluaruannete ja abikõlblike alade vahelistest erinevustest

Kulude väidetav nõuetelevastavus

24 Koondaruande punktist B.7.3.1.1. tuleneb, et komisjoni talitused on Kreeka Vabariigi poolt iga-aastastes aruannetes näidatud kulutuste ning Kreeka ametiasutuste poolt baaspindalade kohta esitatud lõplikus teates märgitud abikõlblike alade võrdlemisel avastanud turustusaastate 1994, 1995, 1996 ja 1998 osas suuri erinevusi (kokku 49 385 195 euro ulatuses liigseid kulutusi).

— Poolte argumendid

25 Kreeka valitsus leiab, et määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punkti c (loetuna koos akti nr VI/5330/97 II lisaga) väära tõlgendamise ja kohaldamise tõttu on komisjon leidnud, et iga-aastaste kuluaruannete ja lubatud kulutuste vahelised erinevused kujutavad endast reaalseid erinevusi ja EPATF-le tekitatud kahju. Komisjon vähendas ühendusepoolset rahastamist vastava summa võrra, määratledes selle Kreeka Vabariigi suhtes kohaldatava finantskorrektsioonina. Komisjoni tegevuse põhjuseks oli asjaolu, et erinevuste puhul oli tegemist ühise infosüsteemi puudumisest tuleneva raamatupidamisarvestusliku tagajärjega ning et tegemist ei ole summadega, mis vastavad liikmesriigi tehtud täpsetele kulutustele, rikkudes teatavaid ühenduse õigusnorme ning kahjustades ühenduse ressursse. Seega ei ole tegemist mitte tegelike, vaid näiliste erinevustega, mis peegeldavad haldussüsteemi nõrkusi tulenevalt ühtse ühise infosüsteemi puudumisest.

26 Kreeka valitsus väidab selles suhtes, et:

— andmed kas ei ole usaldusväärsed ning seega on nendevahelised erinevused näilised,

— või andmed on usaldusväärsed ning nendevahelised erinevused on tegelikud.

27 Valitsuse väidete kohaselt ei saa need kaks hüpoteesi koos kehtida, kuna andmed, mis ei oleks usaldusväärsed, ei saaks põhjustada erinevusi, mis oleksid tegelikud, nagu väidab komisjon.

28 Pealegi ei näita andmete erinevus ilmtingimata seda, et maksed, mis ületavad tavapäraseid nõuetekohaseid makseid, oleksid tegelikud. See kehtib eelkõige just siis, kui andmed ei ole usaldusväärsed, kuna puudub vastav ühine infosüsteem. Siit tuleneb, et pool, kes väidab, et erinevused on tegelikud, peaks ühtlasi oma väiteid tõendama. Seega ei täida seda nõuet komisjoni seisukoht, milles on piirdutud üksnes erinevuste olemasolule viitamisega.

29 Asjaolu, et osutatud erinevused ei ole tegelikud, tuvastati muu hulgas ka 1997. aasta saagikoristust puudutava uurimise käigus, mille Kreeka ametiasutused pärast 27. märtsil 2001 komisjoni talitustega toimunud kahepoolset nõupidamist läbi viisid ning mille kokkuvõtte komisjoni talitused täpseks tunnistasid, nii et 24 160 441 768 Kreeka drahmi suurust summat ei jäetud 1997. aasta osas ühenduse rahastamisest välja.

30 Komisjon juhib tähelepanu sellele, et Kreeka valitsus tunnistab vastavalt iga-aastastele aruannetele makstud kulutuste ja abikõlblike alade vaheliste erinevuste olemasolu vastavalt Kreeka ametiasutuste poolt baaspindala kohta esitatud lõplikule teatele ning et ta ei vaidlusta nende summa suurust. Komisjon rõhutab, et Kreeka valitsus ei ole esitanud muud materjali, mis tõendaks kulutuste ja pindala suurust, mis on tema väidete kohaselt täpsed ja usaldusväärsed.

31 Komisjon leiab selles suhtes, et Kreeka valitsuse argument, mis tuleneb „näilistest erinevustest", toetab kas seda, et summa, mille kohta ta ise on väitnud, et ta on selle maksnud, ei ole täpne, või et abikõlblikena näidatud alad ei ole täpsed, või et mõlemad andmed on valed. Sõltumata sellest, milline on sel viisil esitatud argument, peab Kreeka Vabariik esitama komisjoni talitustele „täpsed" arvandmed.

— Euroopa Kohtu hinnang

32 Kõigepealt tuleb meenutada, et EPATF rahastab üksnes põllumajandusturgude ühise korralduse raames kooskõlas ühenduse õigusnormidega toimuvat tegevust (vt eelkõige 6. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-278/98: Madalmaad *v.* komisjon, EKL 2001, lk I-1501, punkt 38, ja 8. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-349/97: Hispaania *v.* komisjon, EKL 2003, lk I-3851, punkt 45).

33 Samuti tuleb märkida, et komisjon peab tõendama põllumajandusturgude ühise korralduse eeskirjade rikkumise olemasolu (vt eelkõige 19. veebruari 1991. aasta otsus kohtuasjas C-281/89: Itaalia *v.* komisjon, EKL 1991, lk I-347, punkt 19). Järelikult peab komisjon põhjendama otsust, millega ta on tuvastanud, et asjaomane liikmesriik ei ole kontrolli läbi viinud või on teinud seda puudulikult (vt eespool viidatud kohtuotsus Hispaania *v.* komisjon, punkt 46).

34 Siiski ei pea komisjon ammendavalt tõendama siseriiklike ametiasutuste läbiviidud kontrollide ebapiisavust või nende esitatud arvandmete ebakorrektsust, vaid esitama tõendeid selle kohta, et tal on kontrollimiste või arvandmete suhtes tõsine ja põhjendatud kahtlus. (vt 21. jaanuari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-54/95: Saksamaa *v.* komisjon, EKL 1999, lk I-35, punkt 35).

35 Asjaomane liikmesriik ei saa omalt poolt komisjoni järeldusi ümber lükata oma väidete kinnituseks tõendeid usaldusväärse ja toimiva kontrollisüsteemi olemasolu kohta esitamata. Kui liikmesriik ei suuda tõendada, et komisjoni järeldused on ebatäpsed, võivad need järeldused olla aluseks tõsiste kahtluste tekkeks asjakohaste ja tõhusate järelevalvemeetmete ja kontrollimenetluse korra olemasolu kohta (vt 28. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-253/97: Itaalia *v.* komisjon, EKL 1999, lk I-7529, punkt 7).

36 Selline komisjoni tõendamiskohustuse vähendamine on selgitatav sellega, et just liikmesriigil on paremad võimalused EPATF raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks vajalike andmete kogumiseks ja kontrollimiseks ning järelikult on liikmesriik kohustatud esitama üksikasjalikke ja täielikke tõendeid kontrollide toimumise ja arvandmete ning kui see on asjakohane, siis ka komisjoni väidete ebatäpsuse kohta (eespool viidatud kohtuotsused Saksamaa *v.* komisjon, punkt 35, ja Madalmaad *v.* komisjon, punkt 41).

37 Nendest kaalutlustest lähtudes tuleb analüüsida Kreeka valitsuse poolt esitatud tõendeid kõrvutatuna järeldustega, millega komisjon on põhjendanud vaidlustatud otsust.

38 On ilmne, et iga-aastaste aruannete kohaselt välja makstud kulutuste ning Kreeka ametiasutuste poolt baaspindalasid käsitlevas lõplikus teates märgitud abikõlblike alade vahel on erinevus.

39 Vaidlustades Kreeka valitsuse esitatud vastuoluliste arvandmete alusel toimunud abisummade maksmise nõuetekohasuse, esitas komisjon tõendi tõsise ja põhjendatud kahtluse olemasolu kohta.

40 Järelikult peavad Kreeka ametiasutused esitama üksikasjalikke ja täielikke tõendeid selle kohta, et nimetatud maksete tegemisel ei ole ühenduse õigust rikutud.

41 Järelikult ei saa vastupidiselt Kreeka valitsuse seisukohale väita, et komisjon peab tõendama, et tuvastatud erinevused on tegelikud, esitades usaldusväärsed andmed abikõlbliku ala kohta.

42 Kreeka valitsus ei ole näidanud, et makseid ei ole tehtud rohkem kui kõnealuste abikõlblike alade suhtes oleks võinud teha. Ta piirdus sellega, et kinnitas, et andmete vastuolulisus ei tähenda veel ilmtingimata seda, et makseid oleks tegelikult tehtud ettenähtust rohkem.

43 Eeltoodust tuleneb, et Kreeka valitsus ei ole suutnud ümber lükata komisjoni järeldusi, mis puudutavad iga-aastaste maksearuannete ja abikõlblike alade vahelisi erinevusi.

Väidetav teistkordse finantskorrektsiooni kohaldamine samadel põhjendustel

— Poolte argumendid

44 Kreeka valitsus väidab, et samadel põhjendustel kindla määraga korrektsioone on aastate 1994, 1995 ja 1996 saagikoristusest lähtudes juba kohaldatud. Ta täpsustab,

et kindla määraga finantskorrektsioone kohaldati Kreeka Vabariigi suhtes tulenevalt ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puudujääkidest põllukultuuride sektoris ajavahemiku vältel, mis vastas aastate 1994, 1995, 1996 ja 1998 saagikoristusele, komisjoni 5. juuli 2000. aasta otsusega 2000/449/EÜ, millega jäeti ühenduse rahastamisest välja teatavad liikmesriikide poolt Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi tagatisrahastu alusel tehtud kulutused (EÜT L 180, lk 49). Need finantskorrektsioonid, mis jäeti liikmesriigi kanda, olid esiteks 2% korrektsioon 1994. aasta saagikoristuse suhtes ning teiseks aastate 1995, 1996 ja 1997 saagikoristuste suhtes 5% aruannetes esitatud kuludest nende taotluste osas, mida kontrolliti kohapeal, ja 2% taotluste osas, mida kontrolliti kaugseire teel. Neid korrektsioone kohaldati ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puuduliku ja hilinenud rakendamise tõttu. Üks ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puudujääke oli ühise andmekogumissüsteemi puudumine. Järelikult tuleb tunnistada, et eespool viidatud saagikoristuse alusel kohaldatud kindla määraga finantskorrektsioonide aluseks oli ühtlasi ka ühtse andmekogumissüsteemi puudumine, see asjaolu ei võimalda samadel motiividel teistkordse finantskorrektsiooni kohaldamist.

45 Kreeka valitsus kinnitab muu hulgas, et 1997. aasta saagikoristuse osas tuvastatud erinevused jäeti käesoleva finantskorrektsiooni alt välja, ilma et oleks selgelt ära näidatud põhjust, miks turustusaasta 1997 suhtes ilmnenud erinevusi summas 77 miljonit eurot ühendusepoolsest rahastamisest välja ei jäetud. Komisjon andis selgelt mõista, et teiste saagikoristusaastate, välja arvatud 1997. aasta, osas tuvastatud erinevused tulenesid muudest põhjustest kui ühise infovõrgustiku puudumine. Valitsuse väidete kohaselt tuleks komisjoni seisukoha aktsepteerimiseks tegelikult nõustuda kõige vähem veenva stsenaariumiga, mille kohaselt samal ajal kui turustusaastate 1994, 1995 ja 1996 osas on tuvastatud erinevused tegelikud ning makseid on tõepoolest tehtud ühenduse makseid ületades, on turustusaasta 1997 osas samade erinevuste põhjuseks vastava ühise infosüsteemi puudumine. Järelikult ei ole viimati nimetatud erinevused tegelikud ning järelikult ei tule vastavaid summasid ühendusepoolsest rahastamisest välja jätta. Sellest järeldub, et turustusaasta 1998 osas tuvastatud erinevused on taas tegelikud ning tehtud on rohkem makseid, kui on ette nähtud.

46 Sellega väidab Kreeka valitsus kokkuvõtteks, et vaidlustatud otsus tuleb EÜ artikli 253 alusel tühistada, kuna otsus ei ole põhjendatud või kuna põhjendused on ebapiisavad, faktivea ning faktiliste elementide puuduliku hindamise tõttu ning seetõttu, et ei ole arvesse võetud otsustavaid asjaolusid, ning teise võimalusena, et nimetatud otsust tuleb muuta nii, et eespool viidatud erinevustele vastavaid summasid ei jäetaks ühendusepoolsest rahastamisest välja.

47 Komisjon ei jaga Kreeka valitsuse arvamust, mille kohaselt on samade saagikoristuste osas kohaldatud finantskorrektsioone topelt ning samadel põhjustel. Eelnenud korrektsioonide aluseks oli EPATF-le kahju tekkimise ohu olemasolu, mis tulenes mitmest Kreeka makse- ja kontrollisüsteemis avastatud puudujäägist akti nr VI/5330/97 alusel. Seejärel said komisjoni talitused Kreeka Vabariigilt komisjoni 9. aprilli 1996. aasta määruse (EÜ) nr 658/96 teatavate põllukultuuride tootjatele toetussüsteemi raames makstavate kompensatsioonide mõningate tingimuste kohta (EÜT L 91, lk 46) ning selle määruse VIII lisa alusel infot aastate 1994 ja 1996 saagikoristuse kohta, mis võimaldas neil võrrelda abikõlblikke alasid ja tehtud makseid ning konstateerida, et nende vahel esinevad olulised erinevused ning et EPATF on kandnud tegelikku kahju. Uus kohaldatav korrektsioon tugines seega teatavatele kõrvalekaldumistele, mis olid viinud nõuetele mittevastavate kulutusteni.

48 Seoses 1997. aasta saagikoristusega rõhutab komisjon, et Kreeka valitsus esitas andmeid ja selgitusi, mis võimaldasid tal hinnata rahalisi tagajärgi ning konkreetselt tuvastatud probleeme eraldi. Ka järgnevate aastate kohta oleks tulnud esitada samasugust infot. Selles suhtes ei esitatud mitte mingisuguseid selgitusi ega informatsiooni. Asjaolu, et aastal 1997 ei tuvastatud kõrvalekaldumisi, ei ole piisav argument selleks, et ilma igasuguse muu teabeta järeldada, et ka aastatel 1994, 1995, 1996 ja 1998 kõrvalekaldumisi ei esinenud.

— Euroopa Kohtu hinnang

49 Kõigepealt tuleb märkida, et Kreeka valitsus ei ole vastuväidet, mis tulenes sellest, et komisjon ei olnud põhjendanud vaidlustatud otsust osas, mis puudutas väidetavat teistkordset finantskorrektsiooni, esitanud iseseisva õigusliku alusena, vaid see on siiski pigem seotud komisjoni hinnanguga tervikuna. Seega ei saa seda vastuväidet analüüsida eraldi.

50 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 32, rahastab EPATF üksnes põllumajandusturgude ühise korralduse raames kooskõlas ühenduse õigusnormidega toimuvat tegevust. Komisjon ei ole kohustatud tõendama tekitatud kahju olemasolu, vaid võib piirduda sellega, et esitab selle kohta kaalukaid väiteid (eespool viidatud kohtuotsus Hispaania *v.* komisjon, punkt 146).

51 Käesoleval juhul on selge, et osas, mis puudutab väljamakseid, mis ei tugine abikõlblikele aladele, on komisjon sellised tõendid esitanud ning et Kreeka valitsus ei ole suutnud tõendada nende maksete nõuetekohasust.

52 Mis puudutab 1997. aasta saagikoristust, siis väidab komisjon õigustatult, et asjaolu, et selle aasta osas erinevusi ei ole, ei ole iseenesest veel piisav argument selleks, et ilma igasuguse muu teabeta järeldada, et teistel aastatel kõrvalekaldumisi ei esinenud.

53 Mis puudutab aastate 1994, 1995 ja 1996 saagikoristuste osas juba kohaldatud korrektsioone, siis nende kohaldamise põhjuseks olid ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puudujäägid ning need olid kindla määraga, samas kui kõnealuseid korrektsioone ei kohaldatud mitte kindla määra, vaid täpselt hinnatud kahju alusel.

54 Loomulikult ei saa välistada, et aastal 1994 ja järgnevate aastate jooksul tuvastatud ohud, mis viisid selleni, et komisjon kohaldas kindla määraga korrektsiooni, hõlmavad juba abikõlblike alade ja tehtud maksete erinevusega seonduvat ohtu.

55 Sellegipoolest on komisjon üksikasjalikult ära näidanud, et eelnevate aastate osas kohaldatud korrektsioonide põhjendusena ei olnud toodud mitte selline oht, vaid muud konkreetsed põhjused.

56 Mis puudutab aastat 1994, siis koondaruande punktist B.7.3.1.5. nähtub, et selle aasta suhtes kohaldatud korrektsioon oli seotud üksnes kontrollisüsteemi teisejärguliste osadega ega hõlmanud vastava ühise infosüsteemi puudumist, mis on ära toodud käesoleva finantskorrektsiooni põhjendusena.

57 Mis puudutab turustusaastate 1995 ja 1996 osas kohaldatud korrektsioone, siis need olid seotud kohapeal toimunud kontrollide osas avastatud puudujääkidega ega olnud põhjendatud vastava ühise infosüsteemi puudumisega. Nagu komisjon oma vastuses väidab, ilma et Kreeka valitsus oleks sellele vastu vaielnud, puudutasid turustusaastate 1995 ja 1996 osas kohaldatud finantskorrektsioonid eelkõige kaugseire teel ja kohapeal läbiviidud kontrollide hilinemisega seonduvaid puudujääke, samuti maakatastri ning ristkontrollide puudumist.

58 Kreeka valitsus, kes väidab konkreetsemalt, et etteheidetud puudujääkide hulgas oli nimetatud ka ühise andmekogumissüsteemi puudumist, ei ole neid järeldusi ümber lükanud.

59 Vastavalt otsusele 2000/449 oli aastate 1996–1998 osas kohaldatud korrektsiooni põhjendusena toodud EPATF-le „ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puudujääkide" tõttu kahju tekkimise oht.

60 Kuigi määruse nr 3508/92 artikli 2 kohaselt on ühine andmekogumissüsteem ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi üks osa, koosneb see mitmest teisest elemendist. Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem hõlmab ka halduskontrolli, kohapeal läbiviidavaid kontrolle ning vajaduse korral kontrollimist õhust või satelliidilt kaugseire teel.

61 Järelikult tuginevad otsusega 2000/449 kohaldatud korrektsioonid tervele reale puudujääkidele. Tehtud maksete ja abikõlblike alade vahelist erinevust kui sellist ei ole varasemate korrektsioonide tegemisel arvesse võetud.

62 Seega tuleb samade ajavahemike suhtes ja samade põhjendustega teistkordsest finantskorrektsioonist lähtuv vastuväide tagasi lükata.

Komisjoni väidetav *ratione temporis* ebapädevus

— Poolte argumendid

63 Kreeka valitsus väidab teise võimalusena, et määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punkt c sätestab, et rahastamisest keeldumine ei või hõlmata kulutusi, mis on tehtud

varem kui komisjoni poolt asjaomasele liikmesriigile kontrollide tulemuste kohta saadetud kirjaliku teate saatmisele eelnenud 24 kuud.

64 Kreeka valitsus leiab, et määruse nr 1663/95 artikli 8 lõike 1 lugemisel selgub, et komisjoni õigus kohaldada finantskorrektsioone selle ajavahemiku kestel, mis algab 24 kuud enne kontrollitulemuste kirjalikku saatmist asjaomasele liikmesriigile, eeldab, et kirjalik teade kontrolli käigus läbiviidud kontrollimiste kohta sisaldaks ühtlasi ka nende kulutuste hindamist, mis võidakse määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punkti c alusel välja jätta. Järelikult ei täida kontrollitulemuste teatis, mis ei sisalda ühtlasi nende kulutuste hindamist, mis võidakse välja jätta, määrusega ettenähtud tingimusi.

65 Seega väidab valitsus, et käesolev finantskorrektsioon ei saa hõlmata aastate 1994–1996 ja 1998 saagikoristusi, kuna vastavalt viidatud artikli 5 lõike 2 punktile c ei saa see puudutada kulutusi, mis on tehtud varem kui 24 kuud enne ametlikku teavitamist komisjoni järeldustest, mis puudutavad komisjoni talituste poolt numbrite 214/99, 219/99 ja 1/2000 all registreeritud uurimiste raames läbiviidud kontrollide tulemusi.

66 Komisjon väitis vastu, et Kreeka Vabariik ei saa saada kasu sellest, et ta on ise jätnud komisjonile nimetatud aastaid puudutavad täpsed andmed õigel ajal esitamata. Komisjon rõhutab, et tema talitused hoiavad kõnealuste erinevuste küsimuses Kreeka ametiasutustega pidevat kontakti. Selles suhtes mainib komisjon eelkõige oma 23. juuni 1998. aasta kirja (nr VI/25149, kreekakeelne versioon: EL 32539, 24.8.1998), milles ta oli Kreeka ametiasutustele teatanud, et kavatseb teatavad kulutused ühendusepoolsest rahastamisest välja jätta. Oma 5. veebruari 2001. aasta kirjas (nr VI/003644) märkis komisjon, et ta kavatseb teha ettepaneku jätta rahastamisest välja kulutused, mis ei vastanud aastatel 1994–1998 haritud maa-aladele.

— Euroopa Kohtu hinnang

67 Määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punkti c viies lõik sätestab, et „[r]ahastamisest keeldumine ei või hõlmata kulutusi, mis on tehtud varem kui komisjoni poolt asjaomasele liikmesriigile [komisjoni poolt läbi viidud] kontrollide tulemuste kohta saadetud kirjaliku teate saatmisele eelnenud 24 kuud".

68 Määrus nr 1663/95, mis on määruse nr 729/70 rakendamismäärus, täpsustab oma artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus selle kirjaliku teate sisu, millega komisjon saadab liikmesriikidele oma kontrollimiste tulemuse (vt 24. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-170/00: Soome *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-1007, punkt 26).

69 Selle artikli kohaselt näidatakse teates ära edaspidise eeskirjadele vastavuse tagamiseks vajalikud korrigeerivad meetmed, hinnang kulutuste kohta, mida komisjon kavatseb välja arvata, ning viide määrusele nr 1663/95.

70 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt peab komisjon suhetes liikmesriikidega täitma tingimusi, mis ta ise on endale rakendusmäärustega kehtestanud (vt eespool viidatud kohtuotsus Soome *v.* komisjon, punkt 34). Nende tingimuste eiramine võib tulenevalt selle olulisusest muuta sisutühjaks liikmesriikidele määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punktiga c antud menetluslikud tagatised, millega seatakse ajalised piirid kulutustele, mille osas võib EPATF rahastamisest keelduda (vt eelkõige 13. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-158/00: Luksemburg *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-5373, punkt 24).

71 Seega tuleb kontrollida, mil määral vastab 23. juuni 1998. aasta kiri määruse nr 1663/95 artikli 8 lõikes 1 sätestatud tingimustele.

72 Selles kirjas, milles on viidatud määruse nr 1663/95 artiklile 8, teatab komisjon Kreeka ametiasutustele oma kavatsusest arvata ühendusepoolsest rahastamisest välja üks osa aruannetes esitatud kulutustest, maksimaalselt 24 kuu osas, mis eelnesid selle kirja ametlikule kättesaamise kuupäevale, kohaldades komisjoni 16. veebruari 1996. aasta määruse (EÜ) nr 296/96 liikmesriikide edastatavate andmete, Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EPATF) tagatisrahastust rahastatavate kulude igakuise kirjendamise ning määruse (EMÜ) nr 2776/88 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 39, lk 5; ELT eriväljaanne 03/18, lk 453) artikli 7 lõiget 1.

73 Mis puudutab kulutuste hindamist, siis komisjon märkis Kreeka ametiasutustele, et see osa kulutustest määratakse kindlaks antud asjas kohaldatavate õigusnormide alusel.

74 Kohtupraktika kohaselt tuleb määruse nr 1663/95 artikli 8 lõikes 1 kulutuste kohta kasutatud terminit „hinnang" ning selle vasteid erinevates keeltes mõista nii, et kõnealuste kulutuste summa numbriline äranäitamine ei ole vajalik ning et piisab, kui on ära toodud elemendid, mis võimaldavad selle summa vähemalt ligikaudu välja arvutada (vt eelkõige 13. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-375/99: Hispaania *v.* komisjon, EKL 2001, lk I-5983, punkt 16).

75 Seda keelelist tõlgendust toetab asjaolu, et nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 36 märgiti, on just liikmesriigil paremad võimalused EPATF raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks vajalike andmete kogumiseks ja kontrollimiseks.

76 Käesoleval juhul on 23. juuni 1998. aasta kirjale lisatud kontrolliaruande pealkirjaga „EPATF tagatisrahastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kontrolliaruanne — põllukultuurid — aastate 1996 ja 1997 saagikoristused" punktides 1.3.2, 3.7 ja 3.8 viidatud selgesõnaliselt asjaolule, et saadud andmetest ilmnes, et andmebaasidest tulenevaid kogusummasid ja EPATF-le sama ajavahemiku jooksul aruannetes esitatud kulutusi oli võimatu kokku sobitada ning et osa põhiandmeid oli puudu. Tuvastati olulisi lahknevusi.

77 Seega ei ole see info piisav selleks, et seda saaks pidada „hinnanguks" määruse nr 1663/95 artikli 8 lõike 1 tähenduses. Aruandes on viidatud tervele reale probleemidele, mis seonduvad ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi kohaldamise puudujääkide ning aastate 1996 ja 1997 saagikoristustega seonduvate probleemidega. Kirjas ei ole märgitud, et komisjon plaanib kohaldada kindla määrata korrektsiooni. Mis puudutab neid kahte saagikoristust, siis Kreeka ametiasutused ei suutnud välja arvutada võimalike korrektsioonide summat isegi mitte ligikaudselt. Pealegi ei ole ei kirjas ega sellele lisatud aruandes aastate 1994 ja 1995 saagikoristustele osutatud.

78 Seega ei kujuta 23. juuni 1998. aasta kiri endast teadet määruse nr 1663/95 artikli 8 lõike 1 tähenduses.

79 Ka 13. juuni 2000. aasta kirjas ei ole kavandatava korrektsiooni liiki mainitud.

80 Esimene komisjoni teatis, mis on käesoleval juhul osutatud sättega kooskõlas, on 20. augusti 2001. aasta kiri.

81 Komisjon ei saa minna vastuollu määruse nr 729/70 artikli 5 lõike 2 punkti c viiendas lõigus ettenähtud ajalise piiranguga, väites, et Kreeka ametiasutused ei ole tuvastatud erinevuste selgitamisele piisavalt kaasa aidanud. Tegelikult ei takista mitte miski komisjonil andmast osutatud sättes ettenähtud teates hinnangut kahjude kohta selliste erinevuste ekstrapolatsiooni teel.

82 Siit järeldub, et vaidlustatud otsus tuleb tühistada osas, milles sellega arvatakse ühendusepoolsest rahastamisest välja Kreeka Vabariigi poolt põllukultuuride sektoris enne 20. augustit 1999 tehtud kulutused ulatuses, milles nimetatud kulutuste suhtes on ette nähtud korrektsiooni kohaldamine tulenevalt aruannetes esitatud kulutuste ja teavitatud abikõlblike alade vahelisest erinevusest.

Turustusaastate 1998 ja 1999 osas tulenevalt ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamise puudujääkidest kohaldatud 5% kindla määraga korrektsioon

83 Komisjon on koondaruande punktis B.7.3.1.1. üksikasjalikult näidanud, et Kreeka Vabariik ei ole veel ühtset haldus- ja kontrollisüsteemi sisse seadnud.

Poolte argumendid

84 Kreeka Vabariik väidab kõigepealt, et kohapeal läbiviidud kontrollide määr oli siseriiklikult rohkem kui kaks korda kõrgem kui määrusega nr 3887/92 ette nähtud 5% määr. Aastal 1998 tõsteti seda 13,55%-ni abitaotlustest. See faktiline asjaolu koos maade killustatuse ja esitatud abitaotluste suure hulgaga muutis komisjoni poolt

nõutavate kohapeal läbiviidavate kontrollide määrade suurendamise ühest küljest üleliigseks ja teisest küljest ebamõistlikuks, arvestades sellise suurendamisega kaasnevaid haldus- ja finantskulusid. Mis puudutab viivitusi nende kontrollide rakendamisel, eelkõige pärast saagikoristust, siis sellised hilinemised ei takistanud kultuuride tõhusat identifitseerimist, isegi kui see toimus pärast saagikoristust, kuna kõrge temperatuuri ja kuivuse tõttu olid põllukultuuridest mahajäänud osad endiselt heas seisukorras. Järelikult olid nii kontrollide määr kui kvaliteet rahuldavad.

85 Mis puudutab komisjoni talitustele teatatud kontrollide ja kaugseire teel läbiviidud kontrollide vahelisi erinevusi, siis need ei olnud tegelikud ning tulenesid andmete kogumisel tehtud vigadest.

86 Pealegi, mis puudutab kaugseire teel läbiviidud kontrollide kvaliteeti, siis tuleks märkida, et aastatel 1998 ja 1999 kohaldati kooskõlas Teadusuuringute Ühiskeskuses (ISPRA) väljatöötatud nõuetega +/– 6,2 m suurust lubatud veamäära ning et maade killustatuse tõttu ei andnud selline lähenemisviis Kreekas rahuldavaid tulemusi. Optimaalse lubatud veamäära kindlaksmääramiseks läbiviidud pilootprojekt näitas hiljem, et optimaalne lubatud veamäär Kreeka jaoks on +/– 3 m, ning just seda kohaldatakse alates aastast 2000. Tuleks nentida, et võimalikud ilmnenud puudujäägid ei olnud sedavõrd tõsised, et EPATF-le oleks võinud neist rahalist kahju tekkida.

87 Mis puudutab maakatastri sisseseadmata jätmist ning sellega seonduvaid raskusi põllumajanduslike maatükkide kindlaksmääramisel, siis tuleks märkida, et ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi jaoks kartograafilise toe loomise raames alustasid Kreeka ametiasutused koostöös Euroopa Liidu ja Teadusuuringute Ühiskeskus

(ISPRA) pädevate talitustega juba aastal 1994 sellealast tööd, et ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi aruanded oleksid kaetud ligikaudu 90% ulatuses. Töö hõlmas ortofotode ja diapositiivide tegemist maatükkidest ning sellega jõuti lõpule aastal 1997, samas kui aastal 1998 katsetati seda riigi mõningates piirkondades. Seda kohaldati täies ulatuses aastal 1999 ning see hõlmas ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi põllumajanduslikest maatükkidest ligikaudu 75%.

88 Eeltoodut silmas pidades ning arvestades eelkõige viinamarjaistandus- ja oliiviregistri loomise ja rakendamise ulatust, mis on 75%, ning selle kiiret täiustamist, väidavad Kreeka ametiasutused, et asjaolu, et seda ei õnnestunud lõplikult ellu rakendada, ei kujuta endast tõsist puudujääki, mille tulemusena võiks ühenduse ressurssidele reaalselt kahju tekkida.

89 Lõpuks, mis puudutab sanktsioonide ning asjakohase kontrollisüsteemi puudumist, siis Kreeka ametiasutused väidavad, et esiteks ei ole määruse nr 3887/92 artiklis 9 ette nähtud sanktsioone kohaldatud juhtudel, kus deklareeritakse, et tegemist on kunstlikult niisutatavate aladega, samas kui tootjad ei esita selle kohta tõendeid, põhjendusel, et need alad on olemas, et tegemist ei ole tahtlikult väära aruandega ning et igal juhul ei kohaldata selliseid sanktsioone enne aastat 2000, kui rajati oluline eraldiseisev ala eesmärgiga kasvatada seal maisi.

90 Neil põhjustel väidab Kreeka valitsus, et siseriikliku kontrolli struktuur ja läbiviimise kord on võrreldes varasemaga paranenud ning et kohaldatud 5% kindla määraga finantskorrektsioon on ebaproportsionaalne. Valitsus tuletab meelde, et seda korrektsioonimäära kohaldati eelnevate saagikoristuste suhtes.

91 Komisjon väidab, et aastal 1998 tuvastati paljudes piirkondades hulgaliselt olulisi eeskirjade eiramiste juhtumeid. Sellegipoolest ei viinud Kreeka ametiasutused selle aasta jooksul läbi täiendavaid kontrolle ning aastal 1999 kontrollitavate taotluste suhtarvu ei suurendatud, nagu see oli ette nähtud määruse nr 3887/92 artiklis 9.

Aastateks 1999 ja 2000 ei suutnud Kreeka ametiasutused kontrollide kohta statistilisi andmeid esitada, kuna tsentraliseeritud statistilisi andmeid sisaldav tarkvara ei olnud veel kasutusel.

92 Lisaks viitab komisjon kaugseire teel läbiviidud kontrollide määra ja kvaliteedi, kohapeal läbiviidud klassikaliste kontrollide kvaliteedi, põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise korra, kunstlikult niisutatavate maatükkide kontrollide ning menetluste üldise järelevalvega seonduvatele puudujääkidele.

93 Komisjon väidab, et Kreeka valitsus on nõustunud kontrollide põhjal tehtud järeldustega tervikuna ning tunnistanud tuvastatud kõrvalekaldumisi ja kontrollisüsteemi puudujääke. Valitsus on muu hulgas tunnistanud, et aastal 1999 kontrollide arvu ei suurendatud, et aruannetes märgitud kaugseire teel läbiviidud kontrollide arv oli ebatäpne ning et kohapeal läbiviidavad kontrollid toimusid hilinemisega, isegi pärast saagikoristust, et lennufotode jaoks heakskiidetud 6,2 m suurusega lubatud veamäära ei saa kasutada väikeste haritavate maa-alade puhul nagu Kreekas, et maakatastri loomisega ei jõutud kõnealuse perioodi jooksul kaugeltki mitte lõpule ning et määruse nr 3887/92 artiklis 9 ette nähtud sanktsioone ei ole selle sätte omavolilise tõlgendamise tõttu rakendatud.

94 Arvestades kontrollisüsteemi lünkade tõsidust vaidlusaluse perioodi vältel ning sellest tulenevat EPATF-le kahju tekkimise kõrgendatud ohtu, tuleb 5% korrektsiooni komisjoni arvates pidada õigustatuks.

Euroopa Kohtu hinnang

95 Vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 33–35 viidatud kohtupraktikale peab Kreeka valitsus tõendama, et Kreeka Vabariik on turustusaastate 1998 ja 1999 suhtes

rakendanud usaldusväärset ja tõhusat kontrollisüsteemi ning et etteheited, mis komisjon tema talituste poolt läbiviidud sisulise uurimise tulemuste alusel on esitanud, ei ole põhjendatud.

96 Kreeka valitsus ei vaidle vastu sellele, et osas, mis puudutab ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamist, ei ole määruse nr 3508/92 artiklites 2 ja 3 ette nähtud arvutipõhist andmebaasi määratud ajaks loodud ning kõnealuste turustusaastate vältel see ei toiminud. Valitsus on väitnud üksnes seda, et siseriikliku kontrolli struktuur ja läbiviimise kord on võrreldes varasema ajaga paranenud ning et asjaolu, millele komisjon toetub, ei kujuta endast tõsist puudujääki, mis tekitaks olukorra, kus ühenduse ressurssidele võiks reaalselt kahju tekkida.

97 Selles suhtes tuleb meeles pidada ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi sisseseadmise olulisust, ilma et oleks vajalik üksikasjalikult analüüsida kaugseire teel läbiviidud kontrollide kvaliteedi ning kohapeal toimunud kontrollide arvu küsimust. Tegelikult on põllumajanduslike maatükkide identifitseerimine, mida Kreekas pole veel täies ulatuses suudetud teha, pindalaga seonduva režiimi nõuetekohase kohaldamise võtmeküsimus. Juba ainuüksi maatükkide identifitseerimise usaldusväärse süsteemi puudumine toob ühenduse eelarvele kaasa kahju tekkimise kõrgendatud ohu.

98 Mis puudutab määrusega nr 3887/92 ette nähtud sanktsioone, siis piisab sellest, kui on tuvastatud, et tootjad on aruannetes märkinud, et nende maa on kunstlikult niisutatav, ilma et nad suudaksid seda tõendada. Selle määruse artikli 9 lõikes 2 ettenähtud sanktsiooni sisu seisneb selles, et kõnealused maatükid arvatakse ühendusepoolsest rahastamisest välja. Vastupidiselt Kreeka valitsuse väidetele on selle sanktsiooni kohaldamise alused kõnealuste eelarveaastate osas olemas.

99 Olgugi et olukord on märgatavalt paranenud, ei saa Kreeka valitsus väita, et kohaldatavaid korrektsioonimäärasid tuleb vähendada, tuues aluseks olukorra paranemise ning asjaolu, et juba varem oli kohaldatud 5% korrektsioonimäära.

Vaatamata neile arengutele, ükskõik kui positiivsed need ka ei oleks, oli EPATF-le kahju tekkimise oht väga kõrge juba alates ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi väljatöötamiseks ettenähtud tähtaja möödumisest, st alates 1. jaanuarist 1997, nii et varasemate aastate suhtes kohaldatavat 5% korrektsiooni tuleb pidada leebeks.

100 Järelikult tundub, et aastate 1998 ja 1999 suhtes kohaldatavad 5% korrektsioonid on komisjoni aktiga nr VI/5330/97 kehtestatud juhistega kooskõlas.

Turustusaastate 1998 ja 1999 osas tulenevalt põllumajandusühistute ühenduste poolt tehtud mahaarvamistest kohaldatud 2% kindla määraga korrektsioon

101 Koondaruande punktist B.7.3.1.5. nähtub, et aastatel 1998 ja 1999 arvasid põllumajandusühistute ühendused oma halduskulude katteks põllumajandustootjatele makstud abisummast automaatselt maha ligikaudu 2%.

Poolte argumendid

102 Kreeka valitsus väidab, et siseriiklike õigusaktidega ei ole pärast vaidlusaluseid saagikoristusi enam lubatud selliseid mahaarvamisi teha. Valitsuse väidete kohaselt on 11. jaanuari 2001. aasta otsuses kohtuasjas C-247/98: Kreeka *v.* komisjon (EKL 2001, lk I-1), millest nähtub, et sellised mahaarvamised on keelatud, selgesõnaliselt viidatud mahaarvamistele, mis on tehtud enne seaduse nr 2593/97 jõustumise kuupäeva, st enne 1. detsembrit 1997. Selle seaduse paragrahviga 37 lisati

seaduse nr 1409/83 paragrahvi 2 teine lõik, mis sätestab, et „[e]lmises lõigus ettenähtud summa mahaarvamine ei puuduta summasid, mida hüvitatakse Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Toetusfondist (EPATF), välja arvatud juhul, kui ühenduse õigusnormidega on sätestatud teisiti". Seega on siseriiklike õigusnormidega EPATF abisummadest mis tahes summade mahaarvamine otseselt keelatud.

103 Kreeka valitsus möönab, et liikmesriigi kohustus tagada abisummade täielik väljamaksmine ei piirdu üksnes seda reguleerivate siseriiklike õigusnormide vastuvõtmisega, vaid tähendab ka nendest ranget kinnipidamist ning nende kohaldamist, nii et hiljem avastatud mahaarvamisi oleks võimalik tagasi nõuda põhjendusel, et selline mahaarvamine oli alusetu või ebaseaduslik. Viimati nimetatud punkt eeldab, et abisumma saaja esitab kaebuse, ning üldisemalt seda, et põllumajandusühistud ja abisaajad ei ole sõlminud vastupidist kokkulepet. Käesoleval juhul ei ole rikutud ei ühenduse ega siseriiklikke õigusnorme, kuna abisumma saaja nõustus selgesõnaliselt selle osa mahaarvamisega.

104 Käesolevas asjas toimunud kohtuistungil lisas Kreeka valitsus, et pärast seaduse nr 2538/97 vastuvõtmist juhtisid ametiasutused erinevate ringkirjade vahendusel kõigi selle valdkonna pädevate asutuste tähelepanu sellele, et seda seadust tuleb rangelt täita ning sellest üleastujad võetakse vastutusele.

105 Arvestades selles valdkonnas võetud meetmeid ja toimunud arenguid, oleks põhjendamatu või vähemalt äärmiselt ebaõiglane ja ebaproportsionaalne, kui üks osa, st 2% abisaajatele makstavast abisummast jäetaks ühendusepoolsest rahastamisest välja.

106 Komisjon väidab, et Kreeka valitsus tunnistab, et põllumajandusühistute ühenduste poolt tehtud 2% mahaarvamine on ühenduse õigusega vastuolus ning et ta ei

vaidlusta komisjoni poolt läbiviidud kontrollide tulemusi, mis tõendasid, et nimetatud ühendused arvasid abisaajatele makstud summadest 2% maha.

107 Kuigi Kreeka ametiasutused on tunnistanud kehtetuks seaduse, mis lubas põllumajandusühistute ühendustel halduskulude kompenseerimiseks 2% abisummadest maha arvata, ei ole nad võtnud vajalikke meetmeid, mis takistaksid neil ühendustel selliste mahaarvamiste tegemist jätkata. Komisjon märgib, et liikmesriigid peavad takistama igasugust läbipaistmatut tegevust, mille eesmärk on tootjatele mõeldud abisumma täieulatuslikust väljamaksmisest otseselt või kaudselt kõrvale kalduda.

108 Komisjon lisab, et talle on seoses mahaarvamisega laekunud tootjatelt terve rida kaebusi.

Euroopa Kohtu hinnang

109 Määruse nr 1765/92 artikli 15 lõige 3 sätestab, et selles määruses käsitletud maksed tuleb abisaajatele välja maksta täies ulatuses.

110 Vaatamata sellele, et võeti vastu seadus nr 2538/97, millega on selliste mahaarvamiste tegemine keelatud, on ilmne, et aastatel 1998 ja 1999 arvasid põllumajandusühistute ühendused põllumajandustootjatele makstud abisummast oma halduskulude katteks automaatselt ligikaudu 2% maha.

111 Teatud põllukultuuride tootjate toetusskeem ei näe ette ühtki erandit, mis lubaks sellise mahaarvamise tegemist. Euroopa Kohus on sedastanud, et määruse nr 1765/92 artikli 15 lõige 3 keelab siseriiklikel ametiasutustel teha teostatud maksete pealt mahaarvamisi või nõuda taotlusega seotud halduskulude tasumist, mille tagajärjel väheneb abisumma (22. oktoobri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-36/97 ja C-37/97: Kellinghusen, EKL 1998, lk I-6337, punkt 21). Sama kehtib ka põllumajandusühistute ühenduste kohta, kes sekkusid kõnealuste abisummade maksmisesse.

112 Määruse nr 1765/92 artikli 15 lõikest 3 tulenev kohustus on tulemuse saavutamise kohustus, nii et pole oluline, kas kaebusi on laekunud või kas tulusaajate ja põllumajandusühistute vahel on abisummast osa mahaarvamise kohta kokkuleppeid sõlmitud.

113 Komisjoni poolt kohaldatud 2% korrektsioon võrdub põllumajandusühistute ühenduste poolt mahaarvatud protsendiga. Seega tuleb korrektsiooni ebaproportsionaalsest iseloomust lähtuv vastuväide tagasi lükata.

114 Järelikult oli vaidlusaluse korrektsiooni kohaldamine komisjoni poolt õigustatud.

115 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb hagi ülejäänud osas rahuldamata jätta.

Kohtukulud

116 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sellegipoolest võib Euroopa Kohus sama kodukorra artikli 69 lõike 3 kohaselt määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kuna nii komisjoni kui Kreeka Vabariigi nõuded on osaliselt rahuldamata jäetud, tuleb kohtukulud jätta kummagi poole enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 26. juuni 2002. aasta otsus 2002/524/EÜ, millega jäetakse ühenduse rahastamisest välja teatavad liikmesriikide poolt seoses Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Toetusfondi (EPATF) tagatisrahastuga tehtud kulutused, osas, milles sellega jäetakse ühenduse rahastamisest välja Kreeka Vabariigi poolt põllukultuuride sektoris enne 20. augustit 1999 tehtud sellised kulutused, mille suhtes on kohaldatud korrektsiooni tulenevalt aruannetes esitatud kulutuste ja teatatud abikõlblike alade vahelistest erinevustest.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Kumbki pool kannab oma kohtukulud ise.**

Allkirjad